

अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२०
अंतर्गत प्रोत्साहनात्मक सुधारणा ..

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.२२४/ऊर्जा-७
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ३० जून, २०२२.

- संदर्भ :** १) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, क्र.अपाऊ-२००७/प्र.क्र.६९३/उर्जा-७, दिनांक १४.१०.२०१८
२) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, क्र.अपाऊ-२०१५/प्र.क्र.४९/उर्जा-७, दिनांक २०.०७.२०१५
३) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, क्र.अपाऊ-२०१५/प्र.क्र.३६७/उर्जा-७, दिनांक ११.०२.२०१६
४) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, क्र.अपाऊ-२०२०/प्र.क्र.१३७/उर्जा-७, दिनांक ३१.१२.२०२०
५) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, क्र.अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.६९/उर्जा-७, दिनांक २२.०४.२०२१
६) शासन निर्णय, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, क्र.अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.६९/उर्जा-७, दिनांक २२.०६.२०२१
७) महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे यांचे पत्र क्रमांक: पीजीएन-१/सुधारित धोरण/२०२१-२२/४३९०, दिनांक ३०.०९.२०२१ व दि. १७.०१.२०२२ चा प्रस्ताव

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने नवीन व नवीकरणीय (अपारंपारिक) ऊर्जास्रोतांचे महत्व विचारात घेऊन सन २०३० पर्यंत ५०० गिगावॉट इतकी वीजनिर्मिती विविध अपारंपारिक ऊर्जा स्रोतांतून करण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे. सदर उद्दिष्टांची पूर्तता निश्चित केलेल्या कालावधीत पूर्ण होण्यासाठी सर्व राज्याचा सहभाग महत्वाचा ठरणार आहे. राज्यातील उपलब्ध ऊर्जा स्रोतांतून वीज निर्मितीचा वाव लक्षात घेता सन २०२७ पर्यंत २७००० मेगावॉट क्षमतेचे अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्प कार्यान्वित करण्याचे प्रयत्न होण्याची गरज आहे.

अपारंपारिक ऊर्जा स्रोतांपासून निर्माण होणाऱ्या वीजेचे प्रमाण पारंपारिक वीज निर्मितीच्या तुलनेत वाढविण्याकरीता शासनाद्वारे अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० दि.३१ डिसेंबर, २०२० रोजी जाहीर केले आहे. अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०१५ व धोरण-२०१६ अंतर्गत अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांना देण्यात येत असलेल्या सवलती वगळून सन २०२० चे धोरण जाहीर करण्यात आले. सदरचे धोरण जाहीर झाल्यानंतर अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती प्रकल्प उभारणाऱ्या प्रमुख Stake holder यांनी शासन पातळीवर व महाऊर्जाकडे अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती प्रकल्प उभारणीसाठी होणारी मोठी गुंतवणूक, त्याद्वारे राज्यात निर्माण होणारी वीज तसेच निर्माण होणारा रोजगार आणि अनुषंगिक फायदे विचारात घेऊन सदर धोरणामध्ये त्यांना सोयी सवलती देण्याबाबत विनंती केली होती. तसेच राज्यामध्ये जमिनीची किंमत इतर राज्यांच्या तुलनेने जास्त असल्याने राज्यातील अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांपासून निर्माण झालेली वीज इतर राज्यांच्या तुलनेत महाग असून राज्यातील वितरण कंपनी अपारंपारिक ऊर्जा खरेदी बंधन (RPO) पूर्ततेसाठी काही प्रमाणात इतर राज्यातील अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांतून वीज विकत घेतात. वीज विक्री दरातील फरक कमी करण्यासाठी व किफायतशीर दर देण्यासाठी शासनमार्फत सोयी सवलती/ अनुदान स्वरूपात आर्थिक सहाय्य मिळणे/ अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांना उद्योगाचा दर्जा देणे, इ. उपाय योजना करणे आवश्यक झाले आहे.

या सर्व बाबी विचारात घेता राज्यात अपारंपारिक ऊर्जा स्रोतांपासून मोठ्या प्रमाणावर वीज निर्मिती प्रकल्प आस्थापित होऊन देशात अपारंपारिक ऊर्जा क्षेत्रात देशात राज्य अव्वल स्थानावर येण्यासाठी “अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० मध्ये अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांना सोयी सवलती / अनुदान स्वरूपात आर्थिक सहाय्य अंतर्भूत करून प्रोत्साहनात्मक सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० मध्ये अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांना खालीलप्रमाणे सुधारणा / आर्थिक सहाय्य व सोयी सवलती देण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे:-

अ) अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत प्रोत्साहनात्मक सुधारणा :-

- १) राज्याच्या नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा स्रोतांपासून वीज निर्मितीचे धोरण-२०१५ व धोरण-२०१६ नुसार महाऊर्जाकडे नोंदणी करण्यासाठी दोन वेळा मुदतवाढ देण्यात आली आहे, तथापि, प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी मुदतवाढ दिलेली नसल्याने राज्यातील कोरोना महामारीच्या पार्श्वभूमीवर महाऊर्जाकडे नोंदणी झालेले ४१८ मेगावॉट क्षमतेचे प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेच्या दिनांकापासून म्हणजेच दिनांक ०६.०६.२०२२ पासून एक वर्षाची मुदतवाढ देण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.
- २) राज्याचे नवीन अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत उद्योगांनी स्वयंवापरासाठी सौर, पवन, शहरी व औद्योगिक घन कचरा ऊर्जा निर्मिती व उसाच्या चिपाडावर आधारित वीज निर्मिती प्रकल्प आस्थापित केल्यास त्यातून निर्माण झालेल्या विजेवर प्रकल्प कार्यान्वित झालेल्या दिनांकापासून पहिल्या १० वर्षांपर्यंत विद्युत शुल्क माफ करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.

प्रस्तुत राज्याच्या अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत दि.३१ मार्च, २०२७ पर्यंत एकूण १७३६० मेगावॉट इतके उद्दिष्ट आहे. सदर उद्दिष्टांचा स्रोतनिहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	अपारंपारिक ऊर्जा स्रोत	उद्दिष्ट (मेगावॉट)
१	सौर ऊर्जेद्वारे वीज निर्मिती प्रकल्प	१२९३०
२	पवन ऊर्जेद्वारे वीज निर्मिती प्रकल्प	२५००
३	उसाच्या चिपाडांवर / कृषि अवशेषांवर आधारित सह-वीज निर्मिती प्रकल्प	१३५०
४	लघु जल विद्युत निर्मिती प्रकल्प	३८०
५	शहरी व औद्योगिक घनकचऱ्यावर आधारित वीज निर्मिती प्रकल्प	२००
एकूण		१७३६०

- ३) अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत सौर व पवन वीज निर्मिती प्रकल्पांसाठी बिगर शेती कर माफ करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ४) राज्यात अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत राज्यातील वीज वितरण कंपन्यांना त्यांच्या एकूण अपारंपारिक ऊर्जा बंधनासाठी (RPO) आवश्यक असणाऱ्या वीजेपैकी ५०% वीज राज्यातील अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पातून घेणे बंधनकारक करण्यासाठी मा. वीज नियामक आयोगाकडे महाऊर्जामार्फत याचिका दाखल करण्यास

मान्यता देण्यात येत आहे. याबाबतची कार्यवाही महाऊर्जाने त्वरित करावी. सदर याचिकेत मा.आयोगाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील आवश्यक ती कार्यवाही मा.मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेनुसार करण्यात येईल.

- ५) राज्य शासनाची महामंडळे, कृषी विद्यापीठे यांच्या वापराविना असलेल्या जमिनींवर सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारणी करून राज्यातील वीज वितरण कंपनी अथवा तिसऱ्या घटकास प्रचलीत कायदे/नियमानुसार वीज खरेदी करार करून वीज विक्री करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ६) राज्यातील सर्व शासकीय / निमशासकीय इमारतींवर यापूर्वी आस्थापित केलेले पारेषण विरहित सौर ऊर्जा प्रकल्प महाऊर्जामार्फत पारेषण संलग्न करताना येणारा हायब्रीड इनव्हर्टर व नेट मिटरिंगचा खर्च ऊर्जा विभागाच्या अनुदानामधून करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ७) सौर/पवन ऊर्जा आधारित पथदर्शी तत्वावर एनर्जी स्टोअरेज प्रकल्प महाऊर्जामार्फत विकसित करण्यास तत्त्वतः मान्यता देण्यात येत असून या संदर्भातील अत्याधुनिक तंत्रज्ञान विकसित झाल्यानंतर महाऊर्जाने अंतिम मान्यतेसाठीचा प्रस्ताव विभागास सादर करावा. सदर प्रस्तावावर मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेनुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.
- ८) अपारंपारिक ऊर्जा धोरण-२०२० हे ३१ मार्च, २०२५ ऐवजी दिनांक ३१ मार्च, २०२७ पर्यंत लागू ठेवण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

ब) यासह अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० धोरणांतर्गत नमूद इतर सर्व तरतुदी लागू राहतील.

क) सदर सुधारित प्रोत्साहनात्मक धोरणांतर्गत अंमलबजावणीची कार्यपध्दती व निकष ऊर्जा विभागाच्या स्तरावर निश्चित करण्यात येतील.

सदर शासन निर्णय मा.मंत्रीमंडळाने दिलेल्या मान्यतेनुसार तसेच नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या सहमतीने आणि त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २१२/२०२२/व्यय-१६, दि.३०.०६.२०२२ नुसार दिलेल्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२२०६३०१६५३३७९११० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(ना. रा. ढाणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,

- ४) विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधान भवन मुंबई,
- ५) मा. मंत्री, (ऊर्जा), महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ६) मा. राज्यमंत्री, (ऊर्जा), महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ७) सर्व मंत्री / सर्व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मुंबई,
- ८) सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधान भवन, मुंबई,
- ९) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२) अपर मुख्य सचिव (महसूल), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १३) प्रधान सचिव (ऊर्जा), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १४) प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १५) प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १६) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांचे स्वीय सहायक, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- १७) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १८) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १९) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
- २०) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर,
- २१) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- २२) सचिव, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
- २३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, सूत्रधारी कंपनी मर्या., मुंबई,
- २४) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्या., मुंबई,
- २५) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी मर्या., मुंबई,
- २६) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्या., मुंबई,
- २७) महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे,
- २८) उप सचिव/ ऊर्जा-३, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २९) ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ३०) मुख्य विद्युत निरीक्षक, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ३१) निवड नस्ती, ऊर्जा-७, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.